

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. II. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

est. Quod attinet ad cognitiones internas DEI, si ipse non esset infallibilis, eas non cognosceret reflexione certa; nam experimur, homines saepe actus suos reflexè non certò cognoscere; cum saepe dubitent, an tentationibus consenserint, an voverint, an hoc, vel illud iudicium habuerint &c.

Si velis dicere, hominem saltem directè cognoscere suam cognitionem, quatenus ipsa manifestat se ipsam, informando intellectum. Resp. hac ratione ipsam cognitionem esse particularem aliquam, & infallibilem cognitionem sui ipsius; adeoque etiam in ordine, ut ejus cognitionis revelatio sit infallibilis, debet adesse infallibilis aliqua cognitio, seu aliqua sapientia in cognoscendo. Quare ad fidem cuicunque revelationi adhibendam, nunquam sufficiet sola veritas in dicendo: sed debet adesse semper etiam aliqua infallibilitas, saltem particularis, in cognoscendo: & ita etiam res se haberet, si DEUS in ea hypothesi revelaret suam existentiam; quia ad revelandam istam deberet præcedere cognitio ejus infallibilis; si enim ipsam non infallibiliter cognosceret, non posset eam revelare: vel, si etiam eam revelaret, ego non possem firmissimè eam credere, propter solum DEI testimonium; quia hoc non esset infallibile, nec mereretur meum assensum firmissimum, propter auctoritatem loquentis: sicut non meretur assensum dictum plitaci propter se, licet sit materialiter verum; unde in eo casu ego non crederem, strictè loquendo, existentiam DEI: sed assentirer illi, per aliquem discursum, vi cuius eam inferrem, ex eo, quod nemo loqui possit, nisi existat.

113. Sed tamen etiam ista particularis infallibilitas, seu veritas in cognoscendo, non videtur sufficere ad actum fidei. 1. quia ad fidem Divinam non sufficit quælibet infallibilitas, sed, ut S. Thomas docet, debet esse infallibilitas primæ veritatis, hoc est, propria primæ veritati: prima autem, & summa veritas, non petit tantum infallibilitatem particularem in cognoscendo, sed universalem, infinitam, DEO propriam. 2. juxta communissimam assensus formalis, & explicitus fidei respectu unius mysterii, est virtualis, & implicitus assensus omnium mysteriorum: ergo debet esse elicitus ex motivo se extendente ad omnia revelata: atqui hoc motivum, tantum constans particulari infallibilitate, non se extendit ad omnia revelata, ut patet: ergo. Et hinc etiam est, quod Suarez disp. 3. de fide. sec. 8. n. 7. & Gormaz de virt. Theol. disp. 3. n. 120. dicunt, scilicet, actus fidei omnes esse ejusdem speciei: licet in aliis virtutibus e. g. charitate, dentur actus specie diversi, ut docet idem Eximius disp. 1. de charit. sect. 3. n. 5. & Gormaz loco modo citato.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

114. OB. 1. Auctores etiam Catholici aliqui, ut dictum n. 53.

putarunt, DEUM saltem de potentia absoluta posse mentiri: & tamen ritè crediderunt: ergo non requiritur ad actum fidei Divina, tanquam objectum formale, summa veritas in loquendo. Resp. cum Gormaz. de virtut. Theol. n. 845. neg. conf. Auctores illi, quod speculativè docuere, practicè revocarunt: certè nunquam potuissent elicere assensum firmissimum, si cogitassent, se à DEO falli posse. Alii autem auctores, qui admittunt, DEUM posse errorem infundere, negant constanter, quòd ille error sit, aut possit esse locutio DEI, per quam DEUS aliquid testificetur: adeoque semper admittunt, requiri ad fidem veritatem summam in dicendo.

115. Ob. 2. Rudes homines Catholici verè credunt DEO, quin cogitent de complexo utriusque hujus veritatis: ergo istud non requiritur ad motivum fidei. Confir. Quamvis DEUS non revelasset suam veracitatem, tamen posset revelare alia: sed tunc ista non crederentur ob veracitatem: ergo. Resp. dist. antec. Rudes credunt, quin de isto complexo cogitent explicitè, conc. ant. quin cogitent implicitè, neg. ant. & conf. Iidem rudes, & alii etiam, quando homini credunt, non cogitant explicitè, eum esse sapientem, & veracem: sed implicitè tantum, quatenus ejus testimonium verum existimant: ita autem cogitant quoque de sapientia, & veracitate Divina, quatenus scilicet Divinum testimonium infallibile credunt: quale esse non posset sine illo complexo. Quomodo autem rudes semper, saltem implicitè, cogitent de DEO, ejusque testimonio, quando eliciunt actum fidei formalem, dicemus infra n. 456.

Ad confir. dist. ma. quamvis DEUS non revelasset suam veracitatem signatè, tamen posset revelare alia. conc. ma. quamvis non revelasset eam exercitè, neg. ma. & dist. proportionaliter. mi. neg. conf. Signatè revelatur aliquid, de quo habetur expressa revelatio, ejus mentionem reflexè faciens: & talis de facto habetur etiam de veracitate Divina, ut videre est n. 54. Si non habetur revelatio signatè talis, habetur revelatio exercitè talis, quæ tunc datur, quando aliquid non quidem reflexè dicitur in actu signato, sed tamen dicitur in actu exercito, per ipsam revelationem de alio objecto, ut rectè tradit Eximius disp. 3. de fide. sect. 12. n. 12. Sed de hoc iterum plura n. 159.

116. Ob. 3. Posset dici, quòd una quidem ex his duabus perfectionibus DEI formaliter requiratur ad motivum fidei, altera verò tantum in obliquo connotetur: ergo. Resp. neg. ant. quia neutra se sola est tota forma denominans testimonium infallibile; nam, si præscindatur à sapientia, si veracitate, infallibilitas deficit; unde utraque formaliter, & constitutivè, requiritur. Si quis vellet asserere, unam tantum esse connotatum, deberet is ostendere, quòd ab altera jam habeatur formaliter tota infallibilitas, & quòd illa prior tantum sit aliquod præsuppositum, aut consequens ad formam; & sic se habet juxta nos Deitas, sine qua formaliter

maliter jam habetur forma infallibilizans: quamvis ipsa sit radix præsupposita ad sapientiam, & veracitatem, quæ sunt forma.

117. Ob. 4. Scripturæ, & Patres, passim revocant fidem nostram ad DEUM: ergo motivum formale est Deitas. Resp. dist. ant. revocant ad DEUM in sensu reali acceptum, conc. ant. ad DEUM in sensu formali acceptum, seu ut præcisum à sapientia, & veracitate. neg. ant. & conf. hoc ipso enim, quod Scripturæ, & Patres, revocent fidem ad DEUM, supponunt, eum esse summè sapientem, atque veracem. Nec ideo, quod utantur hoc termino *DEUS*, intelligunt eum in abstracto sumptum, ita, ut Deitas sola tanquam motivum formale intelligi debeat; ad has enim subtilitates Scripturæ, & Patres, non attendunt; alias etiam dominium DEI assignarent pro objecto formali fidei; cum propheta sæpissimè clament: *Hec dicit Dominus*: quod assignare, licet placeat Guilielmo Parisiensis, aliis tamen ut plurimum displicet.

118. Ob. 5. Deitas removet omnem imperfectionem à DEO: ergo etiam falsitatem, adeoque reddit ipsum huius incapacem: ergo reddit testimonium ejus infallibile, & fide Divina credibile. Confirm. Deitas exigit, ut DEUS nunquam loquatur, nisi præcedente iudicio infallibili, & conformi cum objecto: imò exigit, ut dictum ejus semper sit conforme objecto; nam opposita semper essent imperfecta: ergo ob solam Deitatem possumus firmissimè assentiri Divino testimonio. Resp. 1. hoc argumento probari, etiam omnipotentiam, vel bonitatem Divinam, esse objectum formale fidei Divinae; nam omnipotentia quoque, & bonitas DEI, sunt impossibiles, sicut Deitas, cum omni imperfectione, adeoque etiam cum falsitate, ut consideranti patebit.

Resp. 2. in forma. dist. ant. Deitas realiter accepta removet omnem imperfectionem à DEO. conc. ant. formaliter accepta. subdist. removet omnem imperfectionem formaliter, & immediatè per se ipsam. neg. ant. radicaliter, & mediatè, per perfectiones, quas sibi exigit identificatas. conc. ant. & sub ead. dist. conc. vel neg. utramque conf. Deitas realiter accepta etiam dicit sapientiam, & veracitatem, adeoque realiter reddit testimonium credibile fide Divina: at non est questio de Deitate realiter accepta, sed de formaliter accepta: hæc autem, seu ratio entis à se, non formaliter, & immediatè per se ipsam, removet falsitatem: sed tantum radicaliter, quatenus exigit sapientiam, & veracitatem.

119. Sicut enim in genere physico aqua non excludit formaliter ratione sui calorem, sed ratione frigoris, quod exigit: & sicut decretum DEI non est ratione sui dealbati-vum parietis, sed ratione albedinis, quam exigit: ita pariter Deitas non immediatè, sed mediante sapientia, exigit tale iudicium, aut tale testimonium: imò neque veracitas, formaliter accepta, exigit immediatè ratione sui iudicium prævium infallibile, sed tantum mediante sapientia, quam

sibi petit identificari. Non autem est objectum formale fidei illud, quod tantum radicaliter, & mediatè, reddit infallibile testimonium, sed quod illud reddit infallibile immediatè, & formaliter, ut dictum 22. 106.

Hinc nequè admittendum, quod veracitas humana ideo formaliter in sua linea sit imperfecta; quia non exigit prævium iudicium infallibile, vel dictum conforme, non tantum menti, sed etiam objecto; nam ob hanc rationem tantum est realiter imperfecta, & extra suam lineam: intra suam lineam autem est imperfecta; quia non necessitat ad conformandum dictum menti; unde veracitas, non tantum conformans dictum menti, sed etiam objecto, vel exigens prævium iudicium infallibile, non est propterea in sua linea, & formaliter, sed tantum extra suam lineam, & realiter, perfectior, quam humana, quæ ista non facit, nec petit. Ad confirm. neg. conf. quia, ut modo dictum, objectum formale fidei non est, quod tantum exigit testimonium infallibile, sed quod illud immediatè, & formaliter, tale reddit.

120. Ob. 6. Cum assensu fidei, præstito DEO testificanti, stat dissensus rei testificatæ: hoc est, possum dicere: *Credo, DEUM hoc dicere: non tamen credo, ita rem se habere*: quia ultra obsequium assensus, præstiti DEO testificanti, datur novum obsequium meritorium assensus præstandi rei testificatæ: atqui, si fides niteretur sapientia, & veracitate Divina, & jam præstitus esset assensus DEO testificanti, non amplius esset meritorius assensus rei testificatæ; quia hic assensus non esset amplius liber; nam necessariò assentimur rei dictæ à summè sapiente, & summè veraci; cum res sit evidenter vera: ergo. Resp. neg. ma. Assentiri enim, seu asserere per actum fidei, quod DEUS aliquid dixerit, & simul negare, quod illud sit verum, est simul elicere actum fidei, & simul peccare graviter contra fidem, quæ non stant simul: sicut non possum simul habere spem in DEUM, & simul desperare; unde ille assensus saltem non esset actus fidei Divina: quo negato, ruit totum argumentum.

Meritum autem, seu obsequium actus fidei, non videtur stare in eo, quod adversarius assignavit: sed in eo, quod cognita per motiva credibilitatis revelatione Divina, voluntas liberè imperet actum firmiter, quam mereantur illa motiva prævia, & eum quidem innixum Divino testimonio: qualem, quod voluntas possit imperare, sumitur ex Innocentio XI. oppositum dam-nante in propositione 19. quæ sic habet: *Voluntas non potest efficere, ut assensus fidei in seipso sit magis firmus, quam mereatur pondus rationum ad assensum impellentium*. Sed de hoc plura inferius.

121. Ob. 7. Actus fidei potest niti, tanquam objecto formali, fidelitate, & omnipotentia DEI: ergo non nititur necessariò sapientia, & veracitate. antec. prob. si quis sciat, DEUM esse omnipotentem, adeoque omnia

omnia posse, simulque fidelem in servandis promissionibus Divinis, etsi DEUS non esset infinite sapiens, vel verax: ergo. Confirm. In humanis, si quem scimus posse, & simul fideliter velle, implere suam promissionem, huic facillime credimus, etiam si non cogitemus de ejus sapientia, & veracitate: ergo pariter possumus credere promissionibus Divinis.

Resp. neg. antec. ad prob. neg. antec. si enim alicui non constet, an DEUS verè interne promiserit, ex fidelitate, & omnipotentia, non potest inferre, rem certò futuram; nam, si DEUS interne non promississet, non ageret, contra fidelitatem, non implendo promissionem; unde debet certò constare, quòd DEUS interne promiserit. Jam hoc potest constare, vel ex aliis indiciis, distinctis à testimonio DEI: & actus, iis nixus, non erit actus fidei; quia hic indispensabiliter exigit testimonium DEI: vel potest constare ex testimonio DEI: & ut ex hoc constet certissimò, prout ad fidem Divinam requiritur, debet istud ratione sapientia, & veracitatis Divinae infinita, esse infallibile. Ad confirm. neg. ant. Aliud est, quòd fortè per discursum aliquem inferamus, rem esse futuram: aliud, quòd credamus; ad hoc enim requiritur etiam testimonium humanum, & tale saltem, ut judicetur prudenter, hic & nunc non fallere.

122. Dices 1. Ergo neque sufficit sapientia, & veracitas; quia, si DEUS promitteret in futurum aliquid se facturum, deberet credens etiam scire, quòd DEUS non esset mutabilis; alias non sciret, an sit certò futurum. Resp. neg. illat. Immutabilitas in hoc casu est objectum materiale revelatum, non autem formale, reddens revelationem infallibilem: sicut etiam ipsam decretum DEI promissivum; DEUS enim eo ipso, quòd revelet, aliquid se facturum, revelat suum decretum immutabile: imò etiam revelat omnipotentiam suam, seu revelat, se posse omnia, quæ prædicat, vel promittit; nam, cum DEUS sit infallibilis in cognoscendo, & simul omniscius, eo ipso etiam cognoscit, se esse in suis decretis immutabilem, & rem ipsam esse futuram: & hæc omnia simul revelat: & hæc ejus revelatio, vel testimonium, redditur formaliter infallibile ab illa ipsa cognitione, qua ea omnia cognoscit, & à veracitate, qua omnia dicit, prout cognoscit: at verò ab immutabilitate, omnipotentia &c. redditur tantum mediata, & radicaliter certum, vel infallibile testimonium DEI, sicut à Deitate.

123. Dices 2. Fides Abraham, quæ utique Theologica erat, nitebatur tantum Divinis promissionibus; sic enim dicitur ad Rom. 4. v. 20. *In repromissione etiam DEI non habitarit diffidentia, sed confortatus est fide, dans gloriam DEO, plenissime sciens, quia, quæcunque promissus, potens est & facere*: sic etiam Beatissimæ Virgini Gabriel Angelus motivum ad actum fidei proposuit omnipotentiam DEI. Luc. 1. v. 37.

Quia non erit impossibile apud DEUM omne verbum: & similia plura possent ex Scripturis afferri: ergo. Resp. 1. Juxta multos Doctores, & probabiliter etiam juxta D. Thomam, ut videre est apud Gormaz de virt. Theol. n. 214. fidelitas nihil aliud est, quàm veracitas in loquendo: & hinc etiam dicitur psal. 18. v. 8. *Testimonium Domini fidele*. & psal. 110. v. 8. *Fidelia omnia mandata ejus*. & Christus dicitur Apoc. 1. v. 5. *Testis fidelis*; unde niti fidelitate esset niti veracitate in dicendo: sed quia hæc sola non sufficit, & juxta Gormaz loc. cit. plures auctores non admittunt identitatem harum virtutum.

124. Resp. 2. neg. ant. Ibi Scriptura non assignat immediatum objectum formale actus fidei, sed tantum motivum volendi credere; nam, quando quis, vel per actum fidei prævium, jam credidit omnipotentiam, & fidelitatem DEI, tanquam objectum materiale, vel eas per actum etiam inferiorem cognovit: postea autem audit, DEUM hoc promississe, tunc utique illa quæcunque cognitio prævia potest ipsum movere, ad volendum credere aliquod novum objectum promissum, e. g. promissam incarnationem Divinam, non propter fidelitatem DEI, sed propter revelationem, & testimonium DEI, quo DEUS testatur, se velle suo tempore mittere filium suum in carne; nam, si non crederet, DEUM esse omnipotentem, fortè putaret, incarnationem non esse possibilem: adeoque non posset credere Divinae revelationi; & pariter si non judicaret, DEUM esse fidelem, fortè putaret, DEUM sua promissa non impleturum, adeoque incarnationem non futuram. Unde hi actus prævii etiam remouent impedimenta actus fidei: attamen eorum motiva non sunt immediata objecta formalia fidei: sed tantum radicaliter, & mediata, aliquo modo concurrunt. Aliquando etiam omnipotentia DEI, per fidem credita, potest movere voluntatem ad opera difficilia, e. g. Abrahamum ad immolandum Isaacum: & hac ratione dicitur Abraham fide omnipotentia confortatus.

125. Ob. 8. Saltem existentia DEI non potest credi propter testimonium DEI: ergo. prob. ant. existentia DEI est prior revelatione; prius enim debet DEUS existere, quàm loquatur: & prius debet esse cognitus ut existens, quàm ut loquens; nam nisi prius sciam, aliquem existere, nunquam assentiri potero, quòd loquatur: ergo. Confirm. Existentia DEI est evidens, & testimonium DEI non est evidens: ergo non creditur illa propter istud. Resp. neg. ant. ad prob. conc. 1. p. ant. dist. 2. p. DEUS debet prius esse cognitus ut existens, per actum supernaturalem fidei. neg. ant. per actum naturaliter evidentem, vel conclusionem aliquam Theologicam, vel quemcunque alium actum. om. ant. & neg. conf.

Dixi: omitto antecedens; quia potest sapere contingere, ut DEUS ut existens, & ut loquens, simul proponatur per idem testimonium Divinum. Quòd si autem aliqua noticia DEI

DEI præcedat, illa non est actus fidei; quia hic non potest elici, nisi ex motivo Divini testimonii; unde etiam, si assentiremur existentiae DEI, vel sapientiae, & veracitati; eoquod DEUS nos elevasset ad visionem intuitivam istarum perfectionum, non eliceremus actum fidei: multò igitur minùs ille actus viatoris, affirmans existentiam DEI ante ejus testimonium, est actus fidei: sed est actus alterius speciei, spectans ad pravias dispositiones ad fidem, seu ad applicationem motivi fidei.

Quod autem existentia DEI sit prior ad ejus locutionem, nihil probat contrarios; nam & causa est prior effectui, & tamen potest cognosci causa ex effectui: & vel maxime, quod est intentionaliter prius respectu alicujus quoad unum actum, potest esse intentionaliter posterius respectu ejusdem rei quoad alium actum, ut est evidens. Ad confirm. conc. ant. neg. conf. Multa evidentia creduntur, quanquam non credantur ob evidentiam: scilicet possum assentiri eidem rei per diversos actus, habentes diversa motiva, tum evidentia, tum non evidentia, præsertim si motiva non evidentia exuperent ratione certitudinis supernaturalis, motiva evidentia.

126. Ob. 9. Ignotius non potest esse ratio cognoscendi aliquid notius: sed testimonium DEI est aliquid ignotius, quam existentia DEI: ergo testimonium DEI non potest esse ratio cognoscendi existentiam DEI: adeoque hæc non potest credi ob testimonium DEI. Confirm. 1. Nemo audiens hominem loquentem credit ob ejus testimonium, quod existat: ergo neque audiens DEUM loquentem credit, cum existere ob ejus testimonium. Confirm. 2. Ipsa prima veritas, & infallibilitas DEI, non est credibilis ob testimonium: ergo actus fidei non universaliter elicitur ex hoc motivo. ant. prob. alias prima veritas crederetur propter se ipsam, seu per circulum vitiosum: hoc est absurdum: ergo. Resp. neg. ma. cum enim eadem res possit cognosci, & affirmari ex diversis motivis, potest utique aliquid etiam notius, seu ex alio fundamento evidentius, affirmari ob motivum ignotius, hoc est, obscurius propositum. Nec id imprudenter contingit in fide; tum quia certitudo fidei, ut infra dicemus, major est, quam certitudo actus naturalis, etiam metaphysicè evidentis; tum quia actus fidei habet suum meritum supernaturale; tum quia proponuntur etiam in Scripturis talia credenda, e. g. quod omnibus hominibus sit moriendum.

Ad 1. confirm. om. ant. neg. conf. quia, cum audio loquentem, ipsa locutio, non ut testimonium, sed tanquam purus effectus vitalis causæ suæ, jam metaphysicè me certificat de vita loquentis; unde ordinariè esset superfluum, assentiri ob testimonium hominis fallibile, quod est multò inferius motivum: at non ita se habet testimonium DEI, quod est motivum longè firmitus, quam sit omnis ratio naturalis. Ad 2. confirm. neg. ant. ad prob. neg. ma. Creditur qui-

R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

dem prima veritas, imò & revelatio, propter se ipsam: non tamen ideo ambulatur vitioso in circulo, sed potius in hoc motivo sistitur gradus, ut infra agendo de resolutione fidei pluribus ostendemus. Et hæc de objecto formali fidei increato satisfusè: jam de creato agendum.

QUÆSTIO III.

De Objecto Formali Fidei Creato.

ARTICULUS I.

An Revelatio Externa sit Objectum Formale Fidei,

127. **E** Sparza. l. 6. de virt. Theol. q. 15, a. 2. cupiens conciliare omnes auctores circa sententiam

de objecto, seu motivo formali fidei, duplicem adstruit revelationem DEI: unam increatam, æternam, & DEO intrinsicam, quam vocat *revelationem activam*, atque a. 3. asserit, eam nec virtualiter distingui à voluntate DEI libera, aliquid exterius in tempore revelandi: alteram, quam vocat *revelationem passivam*, atque, consistere in aliqua entitate creata: sive hæc sit illustratio interior, immissa animo, ut contingit in prophetis: sive sit vox, aut aliquod aliud signum exterius, quo DEUS creaturis suum conceptum, de hac, vel illa re, simulque rem ipsam manifestat. Et illam quidem revelationem activam ait esse parziale motivum fidei: sed de passiva postea q. 16. a. 12. ait, certum esse, quod non sit motivum ad assensum: at quomodo certum esse potest, cujus oppositum gravissimi auctores tradunt?

128. Dico 1. Revelatio illa, ab Esparza dicta activa, non est propriè, & strictè dicta revelatio: sed revelatio Divina, propriè dicta, est locutio aliqua DEO extrinseca, & creata manifestatio Divini conceptus. Ita Suarez, Valentia, Gormaz, & communiter nostri. Prob. 1. ex S. Thoma, qui 1. p. q. 107. a. 1. in corp. ait: *Nihil enim est aliud loqui ad alterum, quam conceptum mentis alteri manifestare*: sed illa revelatio activa, DEO interna, non est manifestatio conceptus Divini; cum nemini ex se sit nota, aut intellecta, nisi per aliud signum creatum manifestetur: ergo. Confirm. 1. ex eodem S. Doctore. q. 18. de verit. qua est de cognitione primi hominis &c. a. 3. in corp. ubi dividit revelationem in internam, seu illam, quæ fit per internam inspirationem: & in externam, seu illam, quæ fit, aut per voces prophetarum, aut Scripturam, aut traditionem: quæ utraque est creata, & DEO externa: nec mentionem ulli facit alterius revelationis DEO intrinsecæ: ergo.

129. Prob. conclusio 2. Scripturæ, Concilia, & Patres, per revelationem Divinam ubique intelligunt locutionem DEI ad nos directam: atqui hæc non est revelatio illa activa, sed passiva creata: ergo. Confir. 1.

E

U6